

KAIRI ROHTMETS Kuusalust algatas üle-Eestilise uurimuse

Puuetega meeste pere- ja seksuaalelu uurimust rahastasid sotsiaalministeerium ja Avatud Eesti Fond.

Kairi Rohtmets on õppinud Kuusalu keskkoolis ning 2005. aastal lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Seminari sotsiaaltöö erialal, praegu töötab ta Kuusalu vallavalitsuses maaregistripidajana.

Uurimustöö idee tekkis tal 2006. aasta suvel, kui osales Sloveenias noorsoovahetusel, kus oli ka puuetega noori.

„Vestlesin noortega, et uurida, mis probleemid neil on ning tuli mõte panna kokku küsimustik, mis puudutaks noorte enesehinnangut ja seksuaalelu. Viisin laagris läbi selleteemalise vestlusringi. Eestis jäi idee oma aega ootama, sest esialgu ei leidnud viisi selle teostamiseks.”

2007. aasta juhtlauseks kuulutati Euroopa Liidus „Võrdsed võimalused kõigile”. Selle raames korraldasid sotsiaalministeerium ja Avatud Eesti Fond kevadel projektikonkursi „Mehed ja võrdõiguslikkus”.

Kuna konkurss puudutas meeste suunatud projekte, otsustas Kairi Rohtmets alustada uurimust puuetega meestest ning projekt sai pealkirja „Täisväärtuslik pere- ja seksuaalelu puuetega meestele”. Et anda algatusele kaalu, astus ta Eesti Puuetega Naiste Ühingu liikmeks ning esitas projekti selle kaudu. Koostööpartneriks sai Ida-Harjumaa Invaühing.

Projekt pälvis konkursil rahastuse – 22 750 krooni, nagu oli küsitud. See hõlmas uurimise läbiviimise ning teabepäeva korraldamise kulutusi.

„Kõigepealt hakkasime ette valmistama küsimustikku. Mind aitasid Ida-Harju Invaühingu liige ja endine juht Eda Muru, ka Tiina Tursman ja mu diplomitöö juhendaja, tehnikateaduste doktor Kaido Kikkas. Küsimustiku saatsime puuetega meestele üle Eesti. Olen osalenud puuetega inimestele suunatud koolitustel, alles hoidnud kontaktandmeid. Täidetuna tagastati 68 ankeeti. Need on loomulikult anonüümsed,” räägib projektijuht Kairi Rohtmets.

Ta tõdeb, et teema on tundlik, algul paljud ka keeldusid osalemast ning oli vaja selgitada ja lahti rääkida.

Küsimustiku koostamisel võeti aluseks Tartu Ülikooli sotsiaalpoliitika õppejõu Dagmar Kutsari artiklite kogu meeste identiteedist ja muutuvatest soorollidest ning ka konsulteeriti temaga.

Eda Muru: „Me ei taha propageerida seksi, vaid tõstatada puuetega inimeste täisväärtuslikkuse küsimus. Inimesi on vaja julgustada. Eestis pole puudega inimestel tihti võimalik arstidelt oma sellega seotud küsimustele vastust saada.”

Et uuritaks edasi

Kairi Rohtmets: „Palju on uurimusi, mis koostatakse

Kuusalu naised KAIRI ROHTMETS (istub) ja EDA MURU (tema taga) Portugali konverentsilt tagasi saabudes lennujaamas koos Euroopa Puuetega Inimeste Foorumi Eesti esindaja TOOMAS MIHKELSONI ja tema isikliku abistaja KARIN HANGAGA.

koolides kohustuslikus korras, pärast jäävad need seisma, edasi ei tegutseta. Meie plaan on uurimusi jätkata, tegelda saadud tulemustega edasi ning tulevikus viia läbi samalaadne uurimus puuetega naiste seas. Oleme töö käigus saanud edasiviivaid mõtteid.”

Mõlemad nendivad, et töökoormus osutus projekti läbiviimisel suuremaks, kui esialgu arvatud. Kuna on saadud kaasamõtlejaid ja toetajaid, tahetakse edaspidi meeskonda laiendada.

„Otsime koostööpartnereid nii avalikust-, era-, kui mittetulundussektorist, kes sooviksid kaasa aidata puuetega meeste ja naiste pere- ja seksuaalelu teemaliste teaduslike uurimistööde läbiviimises, teemat puudutavate kogumike väljaandmisel ning puuetega inimestele endile ja nende pereliikmetele teabeürituste korraldamisel. Projektimeeskonnaga on võimalik ühendust võtta aadressil meesuurimus@gmail.com,” ütleb Kairi Rohtmets.

Ja lisab, et tal on huvi minna õppima magistrantuuri ning saada kunagi selles valdkonnas sotsiaalteadlaseks. Äsjalõppenud projekti on pandud palju jõuvarusid, tuleb veidi puhata ja siis järele mõelda, kuidas minna edasi. Uuringu küsimustik on tõlgitud ka vene keelde, et osaleda saaksid ka vene keelt kõnelevad inimesed. Kokkuvõtte projektist ning info Eesti Puuetega Naiste Ühingu kohta leiab aadressilt www.epnu.ee.

„Raske oli uurimustööks aega leida, tegin seda põhitöö kõrvalt õhtuti kodus, tegelikult vajaks selline maht mõne instituudi juures tegutses. Aga sain hakkama. Selle teemaga on vaja tegelda. Hea, et oli võimalik projekti kaasata assistent,” kinnitab ta.

Teabepäev Kuusalus

Kuusalu rahvamajas toimus 23. detsembril projekti

kokkuvõttev teabepäev, kuhu kogunesid 36 inimest – kaugemalt Eestist ja ka kodukandist.

Kairi Rohtmets ja Eda Muru tegid ülevaate projekti tulemustest. Eesti Puuetega Naiste Ühingu juht Mare Abner rääkis ühenduse 2007. aasta projektidest ja edasistest plaanidest. Eda Muru tutvustas Ida-Harjumaa Invaühingu tegemisi.

Meestearst Olev Poolamets esines meeste seksuaalsete probleemide ja nõustamise teemal. Marika Lahe hindas projekti uurimistulemusi psühholoogilise nõustaja pilgu läbi. Tegevusterapeut Ain Klaassen kõneles sisemistest eeldustest toimetulekuks.

Eda Muru: „Esinejad olid tugevad, rääkisid huvitavalt. Neile esitati küsimusi, tekkis diskussioon. Kõnelejad andsid nõu ja julgustasid.”

Novembris Lissabonis

19.-20. novembrini toimus Portugalis Lissabonis Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” lõpukonverents. Eesti 12-liikmelisse delegatsiooni kuulus Eesti Puuetega Naiste Ühingu esindajana ka Kairi Rohtmets, tema isikliku abistajana käis kaasas Eda Muru, kes õpib Tallinna Ülikooli rakendusliku sotsiaaltöö magistrantuuris.

Nad jutustavad, et val-

davalt olid Eestist ministeeriumide esindajad, Lissabonis kohtuti ka Euroopa Puuetega Inimeste Foorumi Eesti esindaja Toomas Mihkelsoniga ning tema isikliku abistaja Karin Hangaga.

Konverentsil räägiti üldisemalt kõrvõimalikest võrdsetest võimalustest – rassismist, rahvus- ja seksuaalvähemuste, puuetega inimeste probleemidest, diskrimineerimisest, seadustest.

Kairi Rohtmets toonitab, et sellisel välisreisil käies saab eriti selgelt aru, kui võrdne roll on liikumispuudega inimese jaoks isikliku abistaja olemasolu: „Pidevalt satud täiesti uutesse tingimustesse, palju tuleb liikuda. Näiteks lennujaamas oli vaja kilomeetrite viisi liikuda. Isikliku abistaja teenus on väga vajalik. Oluline on, et kohalikud omavalitsused arendaksid toetusüsteemi asemel välja isikliku abistaja teenuse.”

Eda Muru: „Nägime ka seda, kui kohusetundlikult konverentsist osa võeti. Esimesel päeval oli saalis 800 inimest, teisel 100. Seoses isikliku abistaja rolliga tekkis mul mõte, et kõik sotsiaalse valdkonnaga tegelevad ametnikud võiksid läbida väikese praktilise isikliku abistaja kursuse, siis oskaksid nad puuetega inimeste probleeme paremini mõista.”

ÜLLE TAMM

Uuritud puuetega meeste peamised probleemid

Isaks olemine. Nimetati psühholoogilisi, füüsilisi, sotsiaalseid ja majanduslikke probleeme isaks saamisest ja olemisel. On raskusi pere ülalpidamisega, ei suudeta füüsiliste probleemide tõttu (liikumine, kogelemine jms) lapsega piisavalt koos tegelda ega osaleda laste kasvatamises, lapsed peavad nende pärast muret tundma või häbenevad neid.

Perelu. Puue takistab piisava sissetuleku teenimist, seega ei saa perele materiaalselt tuge pakkuda. Probleemiks on perele koormaks olemine. Palju hirme on seotud sellega, et abikaasa või elukaaslane jätab oma puudega mehe maha.

Seksuaalelu. Probleemid seotud kehaliste piirangutega, kuid palju enam on hirmu partneri ees – kardetakse, et ei suudeta vastata naise soovidele, et võib olla ebameeldiv jms. Nimetati probleemina ka Viagra hinda ja isikustamist selle ostmisel.

Kuusalu vallas muudeti õpilaste ja tudengite tunnustamise korda

Seni kehtinud korra järgi on Kuusalu vallas õpilasi tunnustatud ja tudengitele stipendiume määratud kahel aastal.

Kuusalu vallavolikogu kinnitas novembris uue tunnustamise korra. Muudatused on sisse viidud vallavolikogu hariduskomisjoni istungil ning allasutuste juhtide koosolekul tehtud ettepanekute põhjal.

Seni tunnustati õppeaasta lõpus neid üldhariduskooli õpilasi, kes lõpetasid klassikursuse kiituskirjaga või saavutasid aineolümpiaadil või konkursil auhinnalise koha. Edaspidi tunnustatakse lisaks neile ka huvikooli klassikursuse kiituskirjaga lõpetanud ning spordivõistlustel auhinnalisele kohale tulnud.

Jätakuvalt saavad vallalt rahalise preemia üldhariduskooli, huvikooli või kutseõppeasutuse lõpetajad, kes on pälvinud kuld- või hõbemedali või kiituskirja „Väga hea õppimise eest”.

Üliõpilastele makstava iga-

aastase ühekordse stipendiumi taotlejaile oli seni nõue, et nad peavad olema läbinud vähemalt poole õppeajast. Uue korra järgi võib stipendiumi saada tudeng, kes on läbinud studiumi esimese õppeaasta. Täpsustatud on ka erineva haridusastmete studiumid (bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe), stipendiumi võib määrata tudengile üks kord studiumi jooksul.

Stipendiumideks jaotatava summa suuruse otsustab vallavolikogu. Stipendiumisaajate nimekirja ja stipendiumide suuruse kinnitab vallavalitsus hariduskomisjoni ettepanekul. Eelistatud on isikud, kelle õpingud on silmapaistvalt edukad, uurimustöö pakub vallale erilist huvi või õpivad kraadiõppes.

Stipendiumide taotlemise tingimustest ja tähtjast teatab vallavalitsus hiljemalt 1. septembril. Stipendiumid kuulutatakse välja 7. oktoobril, Kuusalu valla loomise aastapäeval. ÜLLE TAMM

UUDISED

Loksa kooli buss pannakse müüki

Loksa linnavolikogu otsustas panna kooli 55-kohalise reisibussi Scania suulisele enampakkumisele, oksjon toimub 14. veebruaril. Praegu kasutusel olev Scania on valmistatud 1989. aastal, koolile osteti 1999. aastal. Buss oli selleks ajaks läbi sõitnud 860 000 kilomeetrit, praeguseks on läbisõidetud kilomeetreid 1 300 000. Bussi alghind on oksjonil 100 000 krooni. Volikogu istungil selgitati, et buss on moraalselt ja füüsiliselt vananenud, vajab kiiresti suuremat remonti. Loksa I keskkooli direktor Signe Granström ütles, kui buss ära müüakse, tuleb koondada bussijuhi koht ning kool hakkab sõite tellima bussifirmadelt. Tema sõnul on linnavalitsus lubanud Loksa linna õpilaste sõite kompenseerida, seni pole veel selge, kas ja kuidas kompenseeritakse Kuusalu vallas elavate õpilaste sõite.

Kolmekuningapäeval Leesi rahvamajas

Pühapäeval, 6. jaanuaril olid Juminda poolsaare pensionärid kutsutud kolmekuningapäeva pärastlõunale. Kokkusaamise korraldas MTÜ Pohiranna koostöös Kuusalu Pensionäride Ühenduse, Kuusalu vallavalitsuse ja Leesi kogudusega. Luulepõimikuga esinesid Elvi Reinald, Terje Multanen ja Tiina Kumm Kuusalu näiteringist. Musitseeris perekond Jalaka ansambel. Kuusalu vallavanem Kalmer Märton soovis head uut aastat ning jagas kingituseks valla vapiga helkureid. Aivar Hinn, Peeter Kivimäe ja Kalle Prinzhthal esitasid jõululaule.

Juminda poolsaare jõulupidu

Leesi rahvamaja laste ja noorte näiteringide juhendajad Lea Ruus ning Tiina Viirna taotlesid Eesti Kultuurkapitalilt toetusraha Juminda poolsaare jõulupidude esinejatele ja toetajatele meenete ostmiseks, Kultuurkapitali Harjumaa ekspertgrupp eraldas 2690 krooni. Kuusalu vallavalitsus toetas peo korraldamist 4000 krooniga. Meeneks telliti kõigile punane jõuluehe kirjaga „X Juminda poolsaare jõulupidu”. Tiina Viirna: „Kuna aastate jooksul on olnud meie jõulupeol ainult üksi esinejaid ja toetajaid palju, eelmisel aastal oli 87, seekord 117, siis tahtsime neid meeneteaga tänada. Pidu toimus traditsiooniliselt 26. detsembril Leesi rahvamajas. Esitati kaks etendust. Lapsed mängisid muusikalise tüki „Väike jõululugu”, osades olid Kadri Ustav, Karina Palmroos, Christina-Maria Mäemurd, Johanna Mäemurd, Mihkel Ustav ja Hardi Hinn. Muusika mängis plaadile Kalev Laagriküll. Noored vanuses 9-41 aastat esitasid „Pireti ja Kati kummalise jõulupäeva”, mängisid Kadri Krõõnkivist, Anneli Linn, Kaie Ustav, Ene Sadam, Kea Ruus, Lea Ruus, Tiina Viirna, Argo Ruus, Arvo Ruus, Hardi Hinn ja Aivar Hinn. Muusikaliste vahepalade eest hoolitses Are Ruus.

Raasiku lasteaias oli jõululaat

Raasiku lasteaias Oravake oli heategevuslik jõululaat, mille eesmärk oli koguda raha lugemisnurga sisustamiseks. Laadal müüdi laste ja lastevanemate meisterdatud esemeid ning käsitöid. Pärast ostude tegemist sai jõulukohvikus maikustada vanemate küpsetatud kookide ja laste küpsetatud piparkookidega. „Vaatomata vähestele reklaamile oli külastatavus ootamatult suur,” märkis lasteaias õpetaja Piret Kangur. Ta lisas — esimeste minutitega tekkis kohvikusse järjekord ning esimese paari tunni jooksul oli enam esemeid müüdüd: „Seetõttu avasime päkapikutookoja, kus lapsed koos kasvatajate ja kokatädiga meisterdasid juurde jõulukaarte, muidu oleksid letid õhtuks tühjad jäänud.” Jõulumüük osutus nii edukaks, et loodetud ühe kott-tooli asemel on võimalik osta kaks ja muretseda sobilik valgustus lugemisnurga jaoks.